Haccı Anlamak
Gönderen Kadir Hatipoglu - Haziran 27 2019 14:59:21

بِسْمِ
اللّهِ
الرَّحْمنِ
الرَّحيمِ
فيهِ ايَاتٌ
بَيِّنَاتٌ
مَقَامُ
اِبْرهيمَ
وَمَنْ
دَخَلَهُ
كَانَ امِنًا
وَلِلّهِ
عَلَى
النَّاسِ
حِجُّ
الْبَيْتِ
مَنِ
اسْتَطَاعَ
اِلَيْهِ
سَبيلًا
وَمَنْ
كَفَرَ
فَاِنَّ
اللّهَ
غَنِىٌّ عَنِ
الْعَالَمينَ Muhterem Mümünler Hac, hacının ruhunda ve Ömrün de bir inkılâp yapmasıdır. Kötülüklerden sıyrılıp yeniden insan olmasıdır. Allah Resulü (sallalahu aleyhi ve sellem)
 لِتَأْخُذُوا
مَنَاسِكَكُمْ عَنَّى "Hac menasikini benden alınız." demiş O halde inanan bir insan olarak bizlere düşen aklımızı, fikrimizi, hissiyatımızı, kalbimizi ruhumuzu O'na teslim edip O'nun yap dediğini, Nebiler serverının talimatı ve rehberliği ile yapmaktır. Dünyanın dört bir yanında, hacı adayı müminler, tatlı bir heyecanı yaşıyorlar. Bu heyecan, sadece gidenlerle sınırlı değil. Onların yakınlarını da kapsıyor. Hac gündemi, gideniyle gidemeyeniyle, Müslüman toplumları derinden kuşatıyor. Daha önce gitmiş olanların özlemini ayağa kaldırıyor, isteyip de gidememiş olanların ise hasretini katlıyor. İnsanlar, içlerinde sıla hasretini de aşan bir hasretin eşiğini aşındırıyorlar. Gönüllerini Kâbe'ye koyanlar da, gönüllerine Kâbe'yi koyanlar da, aynı duyguları yaşıyorlar. Beş duyu hakkını istiyor. İnsan görmek,

dokunmak, duymak, koklamak ve tatmak istiyor. Her ne kadar şair "Hayaliyle tesellidir gönül meyl-i visâl etmez, Gönülden taşra bir yâr olduğun âşık hayal etmez" dese de, gönül yine de visal istiyor. Yaşayanlar bilir, çünkü hac doyumsuz bir lezzet. İçtikçe yandıran, yandıkça içilen bir su gibi. Kanmak, doymak, bıkmak kelimeleri anlamını yitiriyor. Tıpkı âşığın dediği gibi "Öyle müştak olmuşam ki ben sana Tâ senin yanında bile hasretim sana!" Aynen öyle, yanında bile hasretlik çekilen bir sevgili hicaz. Bilmem, o kokuyu almayana nasıl tarif etmeli? Sanırım bu çok zor. Tam da "anlatılmaz, yaşanır" cinsinden bir tecrübe hac. Bu tecrübeyi herkes farklı düzeylerde yaşar. Hatta bazı nasipsizler hiç yaşayamaz. Tıpkı bakıp da görememek gibi, gidip de varamamak da var işin ucunda. Bazıları, gider ama varamaz. Manevi tecrübelerin farklı düzey ve düzlemlerde yaşanması doğaldır. Çünkü bilgiler farklı, bilinçler farklı, bakışlar farklı, duruşlar farklı, kavrayışlar farklıdır. Özellikle hac ibadetinin " شَعَائِرِ "den ibaret olduğu bilindiğinde, bu ibadetten istifade etmenin şuurla doğrudan ilişkili olduğu daha iyi anlaşılır. شَعَائِرِ, Kur'an'ın sırf hac için kullandığı bir kavram. "Semboller" demek. Kur'an bu kavramı haccı ifade eden bir terkip olarak "Allah'ın sembolleri" (مِنْ شَعَائِرِ اللّهِ) şeklinde kullanır. Hac, baştan sona sembollerle dolu bir ibadettir. Bir semboller haritasıdır âdeta. Tavaf, sa’y, şeytan taşlama, Arafat’ta vakfe vb. hac ile ilgili fiil ve Davranışların hepsi de sembolik anlamlar taşımaktadır. Değerli Kardeşlerim Hac, ruhun Allah’a yükselişlini temsil ettiğinden, Kâbe hedef değil, belki sonsuzluğa ve bu manevî Atmosfere geçişin başlangıcıdır. Bu sembolik davranışların hepsinin de mümine eğitici ve bilinçlendirirci yönleri vardır. Hz. İbrahim’in Asrına veya Hz. Peygamber ve Sahabe dönemine yani geçmişe; diğer taraftan da hac sonrasında kazandıklarıyla geleceğe yapılan bir yolculuk olmasıdır. Dolayısıyla bu yolcu, âdeta bir zaman Tüneliyle Hz. İbrahim ve ailesine, Asr-ı Saadet’e gitmektedir. Sanki Hz. İbrahim’in çağrısını bizzat kulaklarıyla Duymuş, âdeta orada onlarla görüşecekmiş gibi bir ruh hali ile çıkar yola.   Nihayet bu yolculukta, ömür boyu her namazda yöneldiği kıblesi olan Kâbe’yle arasındaki binlerce kilometrelik mesafe kalkacak, yıllarca hasretini çektiği Allah’ın evini birkaç metreden Dünya gözüyle doya doya seyrederek namaz kılacaktır. Yüce Allah’ın huzuruna çıkacağı, zaman ve mekânın dürüleceği, tarifi mümkün olmayan, ancak yaşayarak tadacağı bir yolculuk yapacaktır. Bu yolculuk güzergâhında olan mikat, geri dönüşü olmayan, iyi ile kötünün, hak ile batılın birbirinden ayırt edileceği “yevmu’l-fasl” denilen hüküm günü olarak düşünülürse, acaba o gün durumu nice olacaktır? iyilerden yana mı, kötülerden yana mı düşecektir? Asıl o mîkat gelip çatmadan önce, bu geçici mikat provası ile gerekli dersleri çıkarmalı, mikada bu düşüncelerle başlamalıdır. İhram, ölen her Müslüman’ın giyeceği kefeni sembolize eder. Hacca giden Müslüman, ihrama girerken büründüğü giysi ile kabre girerken bürüneceği kefenin benzerliğinin şuurunda olarak artık bir bakıma dünya dışı bir düzene ayak uydurduğunu hisseder ve bunun etkilerini duyar. Hacı, dünyada iken ölüm elbisesine, ihrama bürünür, ahirete, mahşer gününe gider gibi kefen

giyer. Şimdiye kadar kıymet ölçüsü olarak bildiği her şey; servet,makam, milliyet, cinsiyet, beşerî üstünlükler olarak ne varsa hepsi ihramın rengi içinde erir ve sadece Rabbine kul olduğunu gösterir. Hac mevsiminde bembeyaz ihramlarıyla hacılar, sanki beyaz kefenleriyle kabirlerinden dirilişi ve mahşerde toplanışı hatırlatır bize. İşte bilinçli bir hacı bu diriliş senaryosunu yaşamak suretiyle bundan sonraki hayatında gerçek dirilişe daha iyi hazırlanma sözünü verir kendi kendisine ve ruhunda kalbî bir dirilişi gerçekleştirir ihram, sadece zahirî bir kıyafet değişikliği değil, insanın yaşama ve davranış biçiminin köklü bir değişikliğe uğraması demektir. Aziz Cemaatim Hacı, haccın en önemli sloganı ve şiarı olan telbiye ile Hz. İbrahim vasıtasıyla kendisine yapılan ve Hz. Muhammed tarafından yenilenen çağrıya koşmuş ve kayıtsız-şartsız, kaygısız ve endişesiz bir şekilde teslim olduğunu
لَبَّيْكَ
اللَّهُمَّ
لَبَّيْكَ،
لَبَّيْكَ َ
شَرِيكَ لَكَ
لَبَّيْكَ
إنَّ
الْحَمْدَ
وَالنِّعْمَةَ لَكَ
وَالمُلْكَ َ
شَرِيكَ
لَكَ   “"Buyur Allahım buyur! Davetine bütün samimiyetimle icabet ettim! Buyur Allahım buyur! Senin eşin, ortağın yoktur. Buyur Allah'ım buyur! Hamd senin, nimet senin, mülk senin. Bunların hiçbirinde eşin, ortağın yoktur!" diyerek hem sözüyle, hem de fiiliyle ortaya koymuştur. Her ne Emir olunduysa yapmıştır. Haramları terk etmekle kalmamış, ihramla birlikte bazı helalleri de terk etmiştir. O’nun rızasını elde edebilmek için tavaf ve sa’y edecek, Arafat’ta, Müzdelife’de vakfeye duracak, Mina’da şeytanı ve taraftarlarını protesto edecek, kurban kesecektir. Bütün bunları, sırf Allah emrettiği için, sadece ibadet kastıyla yapacaktır. Müslüman, telbiyeyi orada belli yerlerde ve zamanlarda söyler. Ancak bunu, hacdan sonra hâl diliyle sürekli söylemeli, kendisine hayat verecek her türlü ilahî buyruk karşısında sürekli “Emret Allahım, emrin olur Allahım!” bilinciyle hareket etmelidir. Namaz, oruç, zekat, dürüstlük, emanet, adalet, samimiyet… Hepsi için “Emrine amadeyim Allahım!” diyebilmelidir. Hacı, Kâbe’yi gördüğünde, âdeta Kâbe’nin Rabbini görüyormuşçasına tazim etmelidir. Hz. Peygamber’in “ihsan” derecesinden söz ederken dediği gibi
أَنْ
تَعْبُدَ
اللَّه
كَأَنَّكَ
تَراهُ . فإِنْ
لَمْ تَكُنْ
تَراهُ
فإِنَّهُ

يَراكَ “Sen O’nu göremesen de O seni görür.” (Buhari, iman,38) işte bu bilinç içerisinde, kendisine dünya gözüyle Beyt’i gösteren Allah’a şükredip, ahirette de cemalini göstermesi için dua etmelidir. Yıllardır binlerce kilometre uzaklardan yöneldiği Kâbe, artık tam karşısındadır. Aradan mesafe kalkmış, vuslat gerçekleşmiştir. Kulun Kâbe’ye kavuşması, Rabbine kavuşmasını hatırlatır. Kim bilir ne zaman, nerede ve ne hâlde? Önce son nefesle varış, sonra diriliş ve huzura çıkış... Acaba hangi yüzle, hangi yönden ve hangi sermaye ile? Sevgili Müminler Hacılar, “Duyûfu’r-Rahmân” yani “Rahman’ın misafirleri” dir. Evet, gerçekten de hacılar O’nun birkaç günlük veya haftalık en kıymetli misafirleridir. Dolayısıyla, önce hacı kendisinin bir misafir olduğu, hem de Rabbine misafir olduğu bilinci içerisinde geçirmeli bu kıymetli zamanını. Ayrıca gerek hane sahibine karşı, gerekse O’nun diğer misafirlerine karşı saygı ve hürmette kusur etmemelidir. Kâbe bir semboldür. Bu sembole yaklaşırken Rabbimize yakınlığımızı ölçmeliyiz. Mesele yalnızca fizikî planda Kâbe’nin yanında olmak değildir. Önemli olan kişinin bu fizikî yakınlığı Rabbine olan manevî yakınlığını artırmaya vesile kılabilmesidir. Nerede olursa olsun yüzünü Kâbe’ye çevirirken gönlünü de Allah’tan başka her şeyden çevirme bilincine ulaşabilmesidir. Kâbe’nin etrafında tavaf eden on binlerce Müslüman’ın oluşturduğu tablo, bir galaksinin, milyarlarca yıldızıyla dönüşünü andıran bir manzara gibidir. Bu bakımdan tavaftaki manevi hazzı tam anlamıyla elde edebilmek için kendini yörüngeye bırakmak gerekmektedir. Zaten Kâbe’nin çekim alanında yörüngeye girebilen bu manevî akışa kendini bırakır ve müminler denizinden bir damla olabilmenin zevkine erer. Kâbe etrafında dönerek gerçekleştirilen tavaf, kâinatın ve yaratılışın özeti, teslimiyetin ve ilahî takdire boyun eğişin sembolü sayılır. Tavafa Kâbe sola alınarak başlanır. Bunun da simgesel bir anlamı vardır. Nazargâh-ı ilâhî olan insanın kalbi,‘Beytullah’ yani Allahın eviyle karşı karşıya gelir tavafta. Allah, insanın şekline, kalıbına, malına mülküne değil, kalbine bakar. Bu yönüyle Kâbe ile insan kalbi arasında dikkat çekici bir ilgi vardır. Bu sebeple tavafta kişinin kalbi Kâbe tarafında yer alır. Bunda aynı zamanda tavafın ne kadar kalpten ve gönülden yapılması gerektiğine de bir işaret vardır. Arafat’ta diğer müminlerle bir arada bulunan, kıyafetiyle artık bu dünyayı terk ettiğini gösteren mümin, haşir ve hesaba çekiliş sahnesini temsili bir şekilde yaşayarak sorumluluğun ve hesaba çekilmenin idrakine varır. Allah’ın huzurunda durmanın manasını, makam, servet ve ilim gibi üstünlüklerin gerçek değerinin hesaba çekileceği zaman ortaya çıkacağını anlar ve üstünlüğün sadece takvada olduğunu kavrar. Mina, can, mal, mülk, mesken, evlat, eş, kardeş, ticaret, aşiret,mevki, makam, rütbe vb. fani sevgilerin aşıldığı, Allah sevgisinde zirveye ulaşıldığı yerdir. Artık Mina’da sadece Allah temenni edilecektir. Allah sevgisi mi, diğerleri mi? Bu nimetler ve imkânlar, kişileri Allah sevgisine mi götürüyor, yoksa O’nun yolunda birer engel mi teşkil ediyor? Diğer bir ifade ile kişi, Hz. İbrahim ve İsmail misali, en çok sevdiği varlıklarını, Allah sevgisi uğruna feda edebiliyor mu? Bu noktada Allah’ın müjdesine mi itibar ediyor, yoksa şeytanın vesvesesine mi? Aslında Hz. İbrahim ile oğlunun sınavıyla, bugün bizim sınavlarımız pek farklı değildir. Ancak İbrahim’i tavır takınmanın çok zor olduğunda şüphe yoktur. Bu zorlu sınavda diğer sevgiler ağır basıyorsa, burada yapılacak şey, Allah’tan istiğfar dilemektir. Nitekim

ayette de Allah’tan bolca bağışlanma dilenmesi emredilmektedir. Mina’da bu emri yerine getirip, kalbini Allah aşkıyla doldurduktan sonra, şeytana ve taraftarlarına karşı icra edeceği protesto öncesinde hacı, Mina’da mağfiret miğferini giyer ve Hz. İbrahim’in şeytanla savaştığı savaş alanına onu taşlamak üzere gider. Taşlama, bir anlamda şeytana karşı girişilen bir savaşı sembolize eder. Attığı her bir taşı, nefsine, şehvetine ve şeytana karşı fırlatır.   Allah için kesilen bu kurbanlardan akıtılan kanlar, kurban sahibinden de günahların döküldüğünü, لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ “kirlerin giderildiğini” (Hac, 29) sembolize eder Saçların tıraş edilmesi, tevazuyu, “başı açık-yalın ayak.”diye tabir edilen muhtaç oluşu sembolize eder Muhterem Kardeşlerim Sözün özü şudur: Hacca gitmek başlamaktır, bitirmek değil; “Allah’a söz vermektir, “Allah’tan söz almak” değil; sorumluluktur, avantaj değil; tatbikattır, teşrifat ve tenzilat değil… İbadetlerin de ölüsü ve dirisi olur. Kur’an ibadetin öldürülmesine “zayi etme” adını veriyor ve namazı zayi etmekten söz ediyor. Zayi etmek, “araya vermek, işe yaramaz duruma getirmek” anlamına geliyor. İbadet zayi edilince ölür, kazanılınca dirilir. Haccı zayi etmek, hayatı zayi etmekle eş değer… Tabi ki haccı kazanmak, hayatı kazanmaya bedel. Nedenini anlamak için, haccı özetlemek lazım: İhram, varlığa hürmeti ve hududa riayeti temsil eder. Telbiye, ilahi davete icabeti temsil eder. Arafat, marifeti temsil eder. Meş’ar, şuuru temsil eder. Cemerat şeytanla ve onun emrine giren güdülerle, kötülükle ve zulümle mücahede ve cihadı sembolize eder. Kurban kurbiyyeti ve kayıtsız şartsız teslimiyeti temsil eder. Tavaf, Allah-insan sözleşmesinin altına atılmış fiili bir imzadır. Evrensel koronun ilahisine gönüllü katılımı temsil eder. Sa’y, hayatı ebedi bir hicret ve kendini müebbet muhacir bilip, var oluş amacını gerçekleştirmek için ömürlük sa’y u gayreti temsil eder. Özetin özetini yapacak olursak, kısaca hac; varlığa hürmet ve hududa riayet, şuur ve marifet, mücahede ve cihat, kurbiyet ve teslimiyet, ilahi sözleşmeye sadakat, kâinata aidiyet, hakka hicret ve sa’y u gayretten ibarettir. . Rabbimiz haccımızı hayatımız, hayatımızı haccımız kılsın.   Not: Bu vaaz Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlarından HACCI ANLAMAK (Doç. Dr. Bünyamin ERUL Dr. Ekrem KELEŞ) ile çeşitli makalelerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

   Kadir HATİPOĞLU

         www.islamdahayat.com

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler